

Messianic Hopes, Dreams and Predictions

פרשת בלק, תשע"ז

(1) במדבר (blk) – פרק כד, פסוקים י-יז

וַיֹּהֶר־אֵךְ בָּלָק אֶל־בְּלָעָם, וַיִּסְפֹּק אֶת־פְּפִיו ; וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בְּלָעָם, לְקֹבֶב אִיבִּי קָרָאתִיךְ, וַיהֲפֵה בְּרִכְתָּךְ בָּרָךְ, זֶה שֶׁלֹּשׁ פֻּעָמִים. יָא וַעֲתָה, בָּרָךְ לְךָ אֶל מִקְומֶךָ ; אֲמְרָתִי בְּגַד אַכְבָּד, וַיהֲפֵה מַעַן ד' מִבְּבוֹד. יְבָנֵא מִרְאֵבָל בְּלָעָם אֶל־בָּלָק : הָלָא, גַּם אֶל־מְלָאכִיךְ אֲשֶׁר־שְׁלִיחָתִי אֶלְيָה – דְּבָרָתִי לְאָמֵר. יְגַם יִתְנוּ לִי בָּלָק מְלָא בֵיתָנוּ, כִּסְף וַזְהָבָל אֶל אָוֹכֵל לְעַבְרָתָא תַּחַת פִּי ד' לְעַשְׂוֹת טוֹבָה אָז רַעָה מְלָבִי : אֲשֶׁר יְדַבֵּר ד' אֶתְנוּ אָדָבָר. יְזַד וַעֲתָה הַנְּגִינִי הַזֶּלֶךְ לְעַמִּי ; לְכָה אַיעַצֵּחַ, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הַעַם הַזֶּה לְעַמְּךָ, בַּאֲפִירִית הַיָּמִים. טו וַיְשַׁאֲמַד מִשְׁלוֹ, וַיֹּאמֶר : נָאָם בְּלָעָם בְּנָוּ בָּעָר, וַיָּאָמַר הַגָּבָר שְׁתַּם הַעַזְן. טז נָאָם שָׁמַע אַמְרֵי אֶל – וַיַּדַּע, דַעַת עַלְיוֹן ; מִחְזָה שְׁקִי יְחִזָּה, נָפָל וְגַלְגֵל עַיְנִים. יז אַרְאָנוּ וְלֹא עֲתָה, אַשְׁוֹרָנוּ וְלֹא קָרוֹב ; זָרָח כּוֹכֶב מִיעַקְבָּר, וְקָם שָׁבֵט מִישְׁרָאֵל, וְמִתְחַפֵּץ פָּאָתִי מוֹאָב, וְקָרָקָר כָּל בְּנֵי שָׁתָה.

(2) מדרש תנומא (בובר) – דברים, אות ו
"זָרָח כּוֹכֶב מִיעַקְבָּר" (במדבר כד, יז), זה מלך המשיח

(3) חבקוק – פרק ב פסוק ג

כִּי עַז חֹזֶן לְמַוְעֵד, וַיַּפְּמַח לְקַצְץ וְלֹא יַכְזֵב, אָם יַתְמַהֵּה חֹפֶה לוֹ, כִּי בָּא יָבָא לֹא יַאֲחַר.

(4) מסכת סנהדרין – זנ"צ :

מַאי "וַיַּפְּמַח לְקַצְץ וְלֹא יַכְזֵב"? אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן : **תִיפְחַע עַצְמָן¹ שֶׁל מְחַשְׁבֵי קִיצִין, שֶׁהָיו אָוֹמְרִים : כִּיּוֹן שֶׁהָגַע אֶת הַקָּץ וְלֹא בָא, שָׁבָ אַינוּ בָא.** אלא חכה לו, שנאמר "אָם יַתְמַהֵּה מִפְּהָה לוֹ". שָׁמָא תָּאִמְרָן מְחַכֵּין וְהָוָא אַינוּ מְחַכֵּה? תָּלְמוֹד לוֹמֵר "וְלֹא יִמְפְּהָה ד' לְחַנְנָכָם וְלֹא יִרְוֹם לְרַחֲמָכָם" (ישעיה ל, יח).

(5) מסכת זרץ ארץ – פרק א [פרק היוצא], הלכה יג
ר' יוסי אומר : הנוטן את הקץ אין לו חלק לעולם הבא.

(6) רמב"ם – הלכות מלכיות פרק יב הלכה ב

...וְכוֹן לֹא יַחֲשֵׁב הַקִּצִין, אָמְרוּ חַכִּים תִּפְחַד עַתָּה² שֶׁל מְחַשְׁבֵי הַקִּצִים, אֶלָּא יַחֲחֵה וַיַּאֲמִין בְּכָל הַדָּבָר כְּמוֹ שַׁבָּא רָנוֹ.

7) Man's Search for Meaning (Viktor E. Frankl; pg 97) - "To those who know how close the connection is between the state of mind of a man - his courage and hope, or lack of them - and the state of immunity of his body, will understand that the sudden loss of hope and courage can have a deadly effect. The ultimate cause of my friend's death was that the expected liberation did not come and he was severely disappointed. This suddenly lowered his body's resistance against the latent typhus infection. His faith in the future and his will to live had become paralyzed and his body fell victim to illness - and thus the voice of his dream was right after all."

(8) אור לשדים – פרשת בלק (ר' מאיר הלוי אב"ד בק"ק סטאנביז ובק"ק אפטא זי"ע)

¹ בטעם שהקללים דזק בא לשון "תיפח עצמן" עיין בעיון יעקב
² "ישגארס" "תיפח רוחם"

(ידע להווי שכאן נכתב פירוש אחר על תיבותו "תְּשַׁבֵּךְ", אך נשתנה על פי ציווי צדיקי הדור נ"י מטעם המכוס).

9) הסכמת חתנו ר' מנחט מענדיל מגלאגב זצ"ל

וזאת להווי ידוע שבפרשנש בלבד בהפירוש על פסוק "כפי אם היה לך עיר קין עד מה אישור תשבך". על תיבת "תשבך" נכתב בהכתבות יד פ"י אחר, לא כמו שנדפס כתעת. והגמ' שלא הגהתי שום עניין בדבריו הק' הגם שאינם מובנים, כי יראתי לשוחה יד באמרות הקדשות, אך על תיבת "תשבך" הוכחה לי להעלים הפ"י שפי כבוד חותמי ז"ל מטעם המכוס, ופירשתי בפירוש פשוט כדי לסייעים הפסוק.

10) במדבר (blk) – פרק כד, פסוק יז

אראוו ולא עטה, אישרנו ולא קרוב; דרך פוכב מיעקב, ועם שבט מישראל, וממחץ פאתני מואב,
וקרקר כל בני ישת.

11) מדרש ילקוט שמעוני – פרשת בלק, רמז תשעא

"אראוו ולא עטה" [כד, יז], אמר רבי יצחק: משה אמר "כפי קרוב يوم איקם" (דברים לב, לה), "כפי קרוב אליך הzcבר מאי" (דברים ל, יד), ובלעם אמר "אראוו ולא עטה", משל מלך שנtan מדינה לבנו במקום רחוק, והוא אהבו ואובי woולcin עמו. כשהמהלכן בדרכ, אל אויבו, לפי שונא אותו אביך נתן לך מדינה במקום רחוק. קירה דעתו של בן המלך. אהבו אמר לו, עכשו-Anano מגיעין אצל מדינה, ומתקני לנו כל מעדים. מיד נתקorra דעתו של בן המלך. וכן ישעה אמר "כפי קרוב يوم ה" (ישעה יג, ו).

12) בראשית (לך לך) – פרק טו, פסוק ה³

ויצא אותו החוצה, וניאמר הבט נא השמיימה וספר הפוכבים אם תוכל, לספר אתם; וניאמר לו,
בה היה זרעך.

13) מעין בית השואבה - פרשת בשלח (טו:לא) [ר' שמעון שוואב זצ"ל]

כשזכיתי להיות ביבר רב דחן יומה ולשבות שבת פרשת ויקהיל-פקודי שנת תר"ץ בבתו של הגה"ק מרן החפץ חיים צוק"ל שמעתי מפי הקדוש בלילה ש"ק הדרש דלהן: אמרו רז"ל שהמן נשנה טumo לפיה מחשבה כל איש ואיש, אי"כ צרכיהם לשאול מה טעם היה לו להמן אם לא היה האוכל חשוב שום מחשבה בשעת אכילת המן. [וננה להמסובים שייענו על שאלתו, וכולם שתקו. אז אמר] אני אגיד לכם "از מיטראכט נישט האט עס קיין טעם נישט" [בלי מחשבה אין לו שום טעם], שדבר רוחני מקבל טעם לפי ערך המחשבה... וכן יהיה בבייאת המשיח אם יתנו דעתו לראות התגלות מלכות ה' ירגיש טעם מתוק שאין במוהו, אבל אם לא יתנו דעתו על זה, אז תבוא הגאולה והוא לא ירגיש כלום.

14) שמות – פרק ג, פסוק יג-יד

ויאמר משה אל אלקים הנה אנכי בא אל בני ישראל, ואמרתני להם אלקי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמנו? מה אמר אללים. ויאמר אלקים אל משה אהיה-ה אשר אהיה-ה,
ויאמר מה תאמר לבני ישראל אהיה-ה שלחני אליכם.

15) העמק דבר – פסוק יד (נצח'ב מוואלאזין זצ"ל)

אהיה-ה אשר אהיה-ה. אין האופן ברור כתעת, משום שזה תלוי בהכנות המקבלים. ואם כן אהיה מתנהג בפועלתי כפי אשר אהיה בכח ישראל אשר יתנו לי.

³ ע"פ ספר בית ישראל: מבחר מאמורים על התורה ולמوعדים מאת ר"י בעש"ט – פרשת לך לך, אות לו